

معرفی کتاب:

بنیادهای مشاوره ی فلسفی

ارائه دهنده: دکتر فاطمه سلیمانی

1401

➤ نویسندگان کتاب: دکتر یحیی قائدی، دانشیار دانشگاه خوارزمی
دکتر مریم پورآقا، مدرس دانشگاه و مشاور فلسفی

➤ کتاب، برگرفته از پایان نامه «تبیین مشاوره فلسفی برمبنای فلسفه تحلیلی و پیشنهاد چارچوبی برای آموزش آن»/ رساله دکتری رشته فلسفه تعلیم و تربیت دانشگاه خوارزمی

➤ نویسنده پایان نامه: مریم پور آقا/ اساتید راهنما: دکتر یحیی قائدی، دکتر آن پیلگرن/ استاد مشاور: دکتر سعید ضرغامی سال 1397

➤ محورهای بحث در معرفی کتاب: مشاوره و مشاوره فلسفی

بخش اول (شامل سه فصل)

➤ فصل 1: فلسفه و فلسفه تحلیلی

➤ فصل 2: مشاوره، حرفه ای یاورانه و بررسی ابعاد

➤ فصل 3: ماهیت مشاوره فلسفی

بخش دوم (شامل شش فصل)

- فصل 4: اهداف مشاوره فلسفی
- فصل 5: بینش ها و نگرش های موجود درمیان نظریه پردازان
- فصل 6: تکنیک ها و فنون
- فصل 7: موضوعات در حیطه مشاوره فلسفی و خارج از آن
- فصل 8: آموزش مشاوره فلسفی
- فصل 9: چالش ها، چشم انداز و محدودیت مشاوره فلسفی

بخش سوم (شامل هفت فصل)

- فصل 10: رابطه فلسفه برای کودکان با مشاوره فلسفی
- فصل 11: رابطه سفر با مشاوره فلسفی
- فصل 12: تدوین فلسفه شخصی
- فصل 13: کافه فلسفه، ابزار مشاوره فلسفی
- فصل 14: گفت و گوی درونی با خود
- فصل 15 و 16: داستان و کتاب به عنوان ابزارهای مرسوم در خدمت اهدافی جدید
- فصل 17: مشاوره فلسفی گروهی و مزایا و اهمیت آن

مشاوره

- تعاریف مایر، گوستاو، اسمیت از مشاوره
- مؤلفه های مشاوره (به عنوان فرآیندی پویا و فعال):
 - 1- فرآیند و جریان (ارتباط)
 - 2- آموزشی بودن (جنبه ی یادگیری و کسب بینش جدید)(یاوری)
 - 3- آموزش تخصصی (تخصص)
 - 4- منجر به شناخت عمیق نسبت به خود و رشد شخصیت فرد (اخلاق)

ارتباط

- رابطه یا ارتباط، مهمترین مفهوم نهفته در تعاریف مشاوره
- برخی صاحب نظران از ارتباط به فرآیند یا جریان تعبیر نموده اند.
- باید توجه داشت هر ارتباطی مشاوره نیست، بلکه رابطه ای دو نفره (به تعبیر برخی) که حضور و چالش برانگیز است را مشاوره می گویند.
- مفاهیم دال بر ارتباط: رابطه هدفدار و پویا، فرآیندی آموزشی، تماس های حضوری بین مشاور و مراجع، رابطه آموزشی، رابطه یاورانه تخصصی، تعامل و رابطه تخصصی، رابطه اعتماد آمیز، رابطه دونفره، رابطه یاری دهنده، برقراری ارتباط، رابطه تخصصی، رابطه حضوری، رابطه یاورانه دونفری
- ارتباط نابرابر مشاور و مراجع

یاوری و تخصص

- برخی یاوری را دوطرفه دانسته اند، با وجود اینکه وزن بیشتر به مشاور داده اند و برخی یک طرفه.
- کمک کاری ویژه هر مراجع: مبنای مشاور نسبت به انسان و جهان
- اقسام یاوری: منحصر به فرد، تخصصی، به طور کلی
- اشمال تعریف مشاوره نسبت به آموزش، یادگیری و تخصصی بودن
- نکته کانونی مشاوره، یادگیری دو طرفه است (مشاور و مراجع)

اخلاق - تعریف مشاوره به هدف

- رابطه تنگاتنگ اخلاق با ارتباط، یادگیری و یآوری
- اخلاق مفهومی گره زنده ی سایر مفاهیم ارتباط، یآوری و تخصص.
- رابطه ی دوجانبه میان اخلاق و مفاهیم مذکور
- هدف مشاوره: حل مشکل، سازگاری، رشد شخصی، مسئولیت پذیری و بلوغ عاطفی مراجع
- مشاوره، ارتباطی تخصصی و یاورانه، با هدف یادگیری و آموزش میان مراجع و مشاور

مشاوره

- روشن سازی مفهوم مشاوره توسط هریک از واژه های ارتباط، یاورانه بودن، یادگیری و اخلاق در چارچوب بازی زبانی مشاوره (به قول ویتکنشتاین)

- تمامی اشکال یاوری، ارتباط و یادگیری مدنظر نیست. بلکه آن قسم از موارد که تحت تأثیر مسئله مراجع و دیدگاه او است. آن هم از نظر چیزی که میخواست و توانش را داشت که بیاموزد.

مشاوره فلسفی

- 1. تاریخچه
- 2. تعریف
- 3. فایده
- 4. ابزار
- 5. هدف
- 6. روش
- 7. عنصر اصلی در مشاوره فلسفی
- 8. موضوعات

مشاوره فلسفی

1- قبل از هویت مستقل: از یونان

1. تاریخچه

2- به عنوان رشته خاص: تولد در آلمان

1. نیمه اول قرن 20: تحلیل زبانی

برای مفاهیم اساسی مانند خوب، بد، باید و نباید

2. نیمه دوم قرن 20: درباره ی مدیریت امور زندگی

باتوجه به تغییر چشم اندازهای اجتماعی، سیاسی،

تکنولوژی و اخلاقی

تعریف

- تعریف مشاوره فلسفی تحت تأثیر عملکرد سقراط
- تعریف آخن باخ (اشاره به باز بودن و فرآیند دیالکتیک)
- تعریف وایز (اشاره به دو جنبه ی مشاوره و فلسفی)
- رکن کاربردی سازی فلسفه در زندگی (در تعریف مشاوره فلسفی)
- مشاوره فلسفی: سفری شخصی در جهانی از ایده ها برای دستیابی به خرد

فایده: درمان یا بهداشت؟

- لهاو: مشاوره فلسفی درمان نیست و براساس موضوع منحصر به فرد و هدفش، از درمان روانی محور متفاوت است. هرچند اثرات درمانی دارد و فایده آن فلسفه ورزی میباشد.
- احیای انتظار قدیمی و فراموش شده از عقل در یک گفت و گوی باز فلسفی
- غلبه ی مراجع بر مشکلات با تجزیه و تحلیل عقائد درباره مسائل و نوع نگرش به وضعیت خود
- ارتباط متقابل فلسفه، مشاوره، روان درمانی و مشاوره فلسفی (نظر آخن باخ، نظر کوهن)
- غیریت مشاوره فلسفی از روان درمانی (سنتی، انسان گرا)، مشاوره مذهبی و مشاوره معنوی

فایده: درمان؟

مشاوره ی فلسفی میتواند اثرات
درمانی داشته باشد

اما درمان نیست

ابزار

➤ ابزارها: شناختی (1- تجزیه و تحلیل مفهومی 2- تفکر نقدی)
➤ بدلیل:

1- نزدیکی اعتقادات و احساسات و تأثیر باور بر احساس (اثر درمانی غیر مستقیم)

2- یآوری: مشاوره ی فلسفی از طریق توسعه جهان بینی فرد به او کمک میکند، چون افراد باتوجه به جهان بینی خود عمل میکنند و هم چنین موجب میشود تا مراجع جهان شخصی خود را بصورت انتقادی بررسی کرده و مجدداً آن را بازسازی کند.

ابزار

3- هر فرد با یک فلسفه ی شخصی زندگی میکند عواطف یک شخص، احساسات، اعتقادات، امیدها، تخیلات و تمام راه های بیان زندگی، معمولاً بطور ضمنی، مفروضات فلسفه ی خاص یا دیدگاه هایی درباره ی ماهیت جهان و زندگی دارند.

4- ابزار با هدف پیوند وثیقی دارد. هدف از مشاوره ی فلسفی کمک به مراجع برای افشا و روشن کردن شبکه ای از مفاهیم و ایده های تشکیل دهنده زیربنای زندگیشان است و این کار از طریق تجزیه و تحلیل مفاهیم اساسی که مشخص کننده ی نگرش های مختلف او است، انجام میشود و همچنین از طریق کشف و بررسی پیش فرض های پنهان در مسیر زندگیشان، کشف ارتباطات مفهومی و بطور خلاصه، بررسی فلسفه ی زندگی شخصی آن ها است.

هدف

-
- کشف، بررسی، تجزیه و تحلیل مفاهیم مبنایی و پیش فرض های پنهان زندگی
 - افشا و روشن کردن شبکه ای از مفاهیم و ایده های مبنایی برای مراجع
 - کشف نیاز مراجع
 - روشن سازی جهان بینی مراجع
 - اختلاف نظر- وجه اشتراک: شفاف سازی
 - لهاو: کسب رضایتمندی: افزایش استقلال، سلامتی، خوشی و لذت

روش

- هسته ی مشترک روشی: روش سقراطی (اشاره به سخن وایز)
- پرسش گری
- استفاده از برهان خلف
- اجتناب از القای نگرش ارزشی خاص و توانمندسازی مراجع در انتخاب ارزش یا حذف آن
- ایجاد فضای تفکر در جهت خودشناسی فرد و اجتناب از پرسیدن پرسش های مهم (فاستولد)
- براساس دیدگاه های متفاوت رابطه میان باور و احساس، روش ها گوناگون هستند
- والر (نزدیک به اسپینوزا): فیزیکی دانستن احساسات و باورها، هدف گیری باورها برای کنترل احساسات- تاثیر شناخت بر احساسات و شناخت بر تفکر
- هیوم: دوگانگی احساس، باور (عقل) و اعتقاد به سختی جداسازی
- کانت: عقل و احساس دو روی یک سکه

چگونگی

➤ آنچه در مشاوره فلسفی صورت میگیرد، یک گفت و گوی باز است.

➤ کار مشاور و مراجع، فلسفه ورزی است.

➤ باتوجه به اهداف مشاوره، فلسفه ورزی چگونه انجام میشود؟

پاسخ برخی: مشاوره ی فلسفی به مراجع کمک میکند تا با تجزیه، تحلیل عقایدش درباره ی مسائل و نوع نگرش به وضعیت خود بر مشکلات غلبه کند.

عنصر اصلی

- رسیدن به تفکر فلسفی موجود در سراسر و ژرفای زندگی شخص، نه صرفاً تصحیح مشکل شخص با براهین
- لهاو: سفر شخص به سمت خرد معنوی بالاتر در فرآیندی مداوم و بی انتها تا پایان زندگی شخص
- فلسفه، به مثابه روشی از بودن و طی کننده روند متنوعی از شدن
- عقل و احساس بنیادهای مشاوره فلسفی
- تاکید بر عقلانی سازی رفتار و افکار

موضوعات

➤ روح: آبستن باور. مامایی گری سقراطی

➤ واکاوی تجارب (کودکی، تحصیل، روابط خانوادگی و اجتماعی)

➤ باور: بیرون کشیدن باور با گفت و گو- عواطف، زائیده ی باور

➤ بدن: در فلسفه ی غرب شناخت ذهنی بوده و اثر متقابل فرآیندهای هوشی و ادراکی است. بدن، ابزار شناخت محسوب میشود. شناخت، امری بدنمند بوده و می توان آن را در قالب مهارت بدنی مشاهده کرد.
مثال پرتاپ و ورزش رزمی (ادغام ذهن و بدن)

کافه فلسفه

کافه فلسفه ابزاری در خدمت مشاوره فلسفی

مشاور فلسفی می تواند کنشگر اجتماعی باشد و با حضور در فضاهای اجتماعی اقدام های فلسفی داشته باشد. با این هدف که مردم را به گفتگو با یکدیگر تشویق نماید.

اهداف کافه فلسفه

- 1. آموزش مهارت گفتگو با یکدیگر
- 2. کسب مهارت هایی نظیر: استدلال کردن، مخالفت یا موافقت کردن، خوب گوش کردن، حرمت گذاشتن
- 3. گفتگو و همفکری در مورد مسایل عمومی جامعه در مکان های عمومی که احتمالا منجر به حل مشکلات اجتماعی خواهد شد .
- 4. پیداکردن احساس خوب نسبت به زیست اجتماعی
- 5. افزایش نقد پذیری با توجه به فضاسازی تعمیدی در کافه فلسفه
- 6. شناخت دشواری ها و مشکلات تفکر منطقی خود
- 7. کمک به فلسفه ورزی و ورزش ذهنی مردم

با تشکر از توجه و لطف شما